اۋەلگى ماقساتتى ۇمتىپاۋ بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاۋ

نازاردى نەگىزگى تاقىرىپتىڭ نەگىزگى جەلىسىنە شوعىرلاندىرىپ، ماسەلەنى باعدار ەتۋگە تابانداى بولدى

ـــ بايىنعولين موڭعۇل اۋتونوميالى وبلىسى، قارامايلى قالاسى، قىزىلسۋ قىرعىز اۋتونوميالى وبلىسى 2 ـ توپتاعى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيە-نى تىڭعىلىقتى، پارمەندى ىلگەرىلەتتى

2 ـ توپتاعى "اۋەلگى ماقساتتى ۇمتىپاۋ، بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاۋ" نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەسى باستالعاننان بەرى، بايىنعولين موڭعۇل اۋتونوميالى وبلىسى، قارامايلى قالاسى، قىزىلسۋ قىرعىز اۋتونوميالى وبلىسى ءىس جۇزىندەگىپەن بىرلەستىرىپ، جان ـ جاقتى ورنالاستىرۋلار جاسالىپ، زور سالا جوسپارلاپ، نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنى اتقارۋ جوباسىن جاسالىپ، يدەيا مەن ارەكەتتى پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ شەشىمدەرىمەن، ورنالاستىرۋلارىمەن، اۋتونوميالى رايوندىق پارتكومنىڭ قىزمەت ورنالاستىرۋلارىمەن دەر كەزىندە بىرلىكە كەلتىرىپ، 2 ـ توپتاعى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنى وسكەلەڭ سايالىي جاۋاپكەرشىلىك سەزىم ارقىلى جوعارى ولشەمەن ورىستەتىپ، جوعارى ساپامەن ىلگەرىلەتىپ، نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنىڭ ناتيجەگە جەتۋىن ءىس جۇزىندىك ارەكەتتەرىمەن ىلگەرىلەتتى.

بايىنعولين وبلىسى:

ءبىرىنشى شەپكە بارىپ ۇيرەندى، سۇراق قويا ۇيرەندى

بايىنعولين وبلىسى نازاردى نەگىزگى تاقىرىپتىڭ نەگىزگى جەلىسىنە شوعىرلاندىرىپ، دەن قويا ۇيرەنىپ، تەرەڭدەي وي جۇگىرتىپ، نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنىڭ ناقتى تيىستى ناقتاندىرىلۋىن ىلگەرىلەتتى.

چەرچەن اۋدانى وييايلاق قالاشعىنىڭ بۇعانا قىستاعىندا "ۇلتتار ىنتىماعىنىڭ بەرەكەلى شاڭىراعى" قيىمىن ورىستەتىپ جاتقان بايىنعولين وبلىستىق شۇ يگىلىگى مەكەمەسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ شۇجيى جاڭ جينليانڭ ۇيرەنەتىن كىتاپ ـ ماتەريالدارىن الا ءجۇرۋدى ۇمتىپاي، قىستاقتاعى پارتيا مۇشەلەرىمەن، كادرلارمەن بىرگە ۇيرەندى.

"شي جينپيڭنىڭ جاڭا ءداۋىر جۇڭگوشا سوتسيالىزم يدەياسىنىڭ جەتەكشىلىگىندە، بايىنعولين وبلىسىنىڭ شۇ يگىلىگى تاراۋلارى 'الدىمەن شۇ ۇنەمدەۋ، كەڭىستىكتىڭ بىركەلىگى، جۇيەلى تىزگىندەۋ، قوس قولدا كۇش سالۋ' داي شۇ تىزگىندەۋ باعىتىن بەلسەنە اتقارىپ، 'شۇ يگىلىگى ينجەنەرياسىنىڭ ولقىلىقتارىن تولقتاۋ، شۇ يگىلىگى كاسىبىندە باقىلاۋ ـ باسقارۋدى كۇشەيتۋ' جالپى ارنالىسىن ءتىپتى دە پارمەندى، ءۇنەمدى تيىستاناتاندىرۋدا". جاڭ جينليانڭ بىلاي دەدى: بايىنعولين وبلىسى قۇرعاق، شۇى تاپشى ءۇڭىر، ءسوز جوق، شۇ بايلىعىن قاتاڭ باسقارۋدى تۇتقا ەتىپ، شۇدى ۇنەمدەپ پايدالانۋدان قامال الۋ شايقاسىن ويداعىداي جۇرگىزۋ؛ وزەن، كول باستىعى ءتۇزىمىن تۇتقا ەتىپ، وزەن، كولدەردى قورعاۋدان قامال الۋ شايقاسىن ويداعىداي جۇرگىزۋ؛ اۋىل ـ قىستاقتاردىڭ كەدەي جان سانىنىڭ اۋىز شۇ حاۋىپسىزدىگى ماسەلەسىن ويداعىداي شەشۋدى تۇتقا ەتىپ، شۇ يگىلىگىندە كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ شايقاسىن ويداعىداي جۇرگىزۋ؛ رەفورمانى تەرەڭدەتۋدى تۇتقا ەتىپ، شۇ يگىلىگى رەفورماسىنان قامال الۋ شايقاسىن ويداعىداي جۇرگىزۋ كەرەك.

چەرچەن اۋدانىندا نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەگە جەتەكشىلىك ەتكەن بايىنعولين وبلىستىق اۋىل شارۋاشىلىعى، اۋىل ـ قىستاق مەكەمەسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ شۇجيى جياڭ جينليۇڭ دا ۇيرەنۋدى ءبىرىنشى شەپكە الا باردى. ول تەرەڭ اسەرلەنە بىلاي دەدى: ءبىرىنشى شەپتە قىزمەت ىستەتىن پارتيالى كادرلار وسى رەتكى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيە وراينا قاستەرلەپ، دەن قويا، مۇقيات ۇيرەنىپ، ۇيرەنگەندى كوكەيگە ۇيالاتۋى كەرەك. ءبىز باس شۇجي شي جينپيڭ ورتاعا قويعان "تورتپەن سالىستىرۋ"، "ءتورتتى تابۋ" تالابىنا قاتاڭ بويسۇنىپ، سول بوينشا ءوزى تاۋىپ شەعۋ، بۇقارا كورسەتۋ، كوللەكتيۆ تالقىلاۋ سندى تاسىلدەرمەن ماسەلەنى اداقتاۋىمىز كەرەك.

قازىر بايىنعولين وبلىسىنداعى قالىڭ پارتيا مۇشەلەرى ءتۇپ نۇسقانى دەن قويا وقىپ، اۋەلگى ءماتىندى ۇيرەنىپ، قاعيدانى ءتۇسىنىپ، ءوز قىزمەتىن، ءبىرىنشى شەپتەگى ماسەلەلەردى تياناق ەتە وتىرىپ ۇيرەندى جانە وي جۇگىرتتى. نازاردى كەزەكتەگى قىزمەت بارىسىندا جارىققا شىققان رەال ماسەلەلەرگە شوعىرلاندىرىپ، باس شۇجي شي جينپيڭ ورتاعا قويعان ءبىر قىدىرۋ جاڭا ۇستانىمنان، جاڭا يدەياسىنان، جاڭا ستراتەگياسىنان ماسەلەنى شەشۋدىڭ ادىستەرىن تاۋىپ، قامال الىپ، قينىلشىلقتاردى جەڭىپ، جاڭا وي جەلىلەرىن، جاڭا شارالاردى تاۋىپ، ۇيرەنگەندە ويلانۋعا، ۇيرەنگەندى تۇسىنۋگە، ۇيرەنگەندى قولدانۋعا جاپىاي كۇش سالدى.

قارامايلى قالاسى:

ۇيرەنۋ مەن ىستەۋدى بىرلەستىرىپ، تەكسەرۋ مەن تۇزەتۋدى ساباقتاستىردى

9 ـ ايدىڭ 12 ـ كۇنى قارامايلى قالاسىنىڭ "اۋەلگى ماقساتتى ۇمتىپاۋ، بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاۋ" نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەسىن ورنالاستىرۋ ماجلىسىنەن كەيىن، قالاعا توتە قاراستى تاراۋلار، ورىندار قىزمەت ءىس جۇزىندەگىمەن بىرلەستىرىپ، ۇيرەنۋ تاربيەسىن ىشكەرىلەتۋدى، كوكەيگە ۇيالاتۋدى، ناقتىلاندىرۋدى جوعارى ولشەممەن، جوعارى ساپامەن ىلگەرىلەتىپ، ۇيرەنۋ مەن ىستەۋدى بىرلەستىرىپ، تەكسەرۋ مەن تۇزەتۋدى ساباقتاستىرىپ، نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنىڭ جوعارى باستامامەن باستالۋىنا، جوعارى ساپامەن ىلگەرىلەۋىنە شىنايى كەپىلدىك ەتتى.

قارامايلى قالالىق پارتكوم ساياسي ـ زاڭ كوميتەتى القا مۇشەلەرىنىڭ شوعىرلى ۇيرەنۋىن، زەرتتەۋ ـ تالقىلاۋىن ويداعىداي يگەرۋدەن سىرت، قىزمەتتەن تىس ۋاقىتتا وزدىگىنەن ۇيرەنۋدى ناقتاپ تياناقتاندىرۋعا تاباندى بولىپ، كوپشىلىكتىڭ يدەيالىق جاقتا "تاعى دا توك تولتىرۋعا"، رۋحانى جاقتا "تاعى دا كالتىسى تولقىتاۋعا" مۇمكىندىك جاسادى.

قارامايلى قالالىق ساياسي كەڭەستىڭ ورىنباسار ءتوراعاسى، قالالىق پارتكوم ساياسي ـ زاڭ كوميتەتىنىڭ ۇنەمىلىك ىستەرگە جاۋاپتى ورىنباسار شۇجيى ياڭ پيڭ بىلاي دەدى: "ءبىز 2 ـ توپتاعى 'اۋەلگى ماقساتتى ۇمتىپاۋ، بورىشتى ەستە بەرىك ساقتاۋ' نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەسىن وراي ەتىپ، ءىس جۇزىندەگىپەن ۇشتاسترا مۇقيات وي جۇگىرتىپ، سەبەپتەرگە ىشكەرىلەي تالداۋ جاساپ، رەتتەۋ ـ تۇزەتۋ جوباسىن جاساپ، 'تۇزەتۋ' دىڭ باستانى ـ ايىق ساباقتاسۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتىپ، 'تۇزەتۋ' ارقىلى باستامانى جەبەپ، تياناقتاندىرۋدى بار كۇشپەن مەقتەي يگەرىپ، ساياسي ـ زاڭ قىزمەتىنىڭ كورىكتى قارامايلى قۇرۇداعى ماڭىزدى قوزعاۋشى كۇشكە اينالۋىنا مۇمكىندىك جاسايمىز".

ۇيرەنۋ ءادىس ـ امالىنا كۇش سالۋدان سىرت، قارامايلى قالاسى "ەڭ كوپ بولعاندا ءبىر رەت بارۋ" رەفورماسى، بايىرعى، كونە شاعىن اۋماقتاردى جاڭالاۋ، قالا ىشىندە اۋتوكولىك توقتاتۋ قيىن بولۋ سىندى بۇقارانىڭ ءتول مۇددەسىنە ساياتىن 3 ماسەلەنى شىعار ءتۇيىن ەتىپ، ماسەلەلەردى رەتتەۋ ـ تۇزەتۋ-دى باستاما ەتىپ، ۋاعىندا ساپالى ورىندالۋعا شىنايى كەپىلدىك ەتىپ، بۇقارانىڭ رازى بولاتىن جاۋاپ قايتاردى.

پاردىڭ جىلى بولۋ ـ بولماۋى قارامايلى قالاسى تۇرعىندارىنىڭ قىس ماۋسىمىندا ەڭ كوڭىل بولەتىن ماسەلەلەرىنىڭ ءبىرى. نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيە باستالعاننان كەيىن، قارامايلى قالالىق جىلۋمەن قامداۋ سەرىكتەستىگى سوڭعى جىلداردان بەرى ءبىرشاما شوعىرلى بولعان جىلۋمەن قامداۋ ساپاسى مەن قىزمەت وتەۋ ماسەلەسىنە مەڭزەس، كوپ ءتۇرلى شارانى قاتار قولدانىپ رەتتەپ، تۇزەتىپ، بۇقارانىڭ قىس ماۋسىمىنان جىلى شىعۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتتى.

قارامايلى قالالىق جىلۋمەن قامداۋ سەرىكتەستىگى پارتكومنىڭ ورىنباسار شۇجيى، القا باسىنعى، باس دىرەكتورى ۋ شيڭمەيڭ بىلاي دەدى: "ءبىز بۇقارانىڭ رازى بولۋ دەڭگەيىن جوعارىلاتۋدى نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنى امالياتتا ايگىلەۋدىڭ باستى مىندەتى رەتىندە مەقتەي يگەرىپ، ويداعىداي رەتتەپ، تۇزەتىپ، 'اۋەلگى ماقساتتان اينىماۋدى، بورىش ارقالاۋدى، پارىقتاردى تابۋدى، تياناقتاندىرۋدى يگەرۋدى' بۇقارانا قىزمەت وتەۋ بارىسىندا ايگىلەيمىز".

قىزىلسۋ وبلىسى:

"ەكىدەن تارىقتىرماۋ، ءۇشتى قامتاماسىز ەتۋ"دى تەمىز ارقاۋ ەتىپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ شايقاسىن ويداعىداي جۇرگىزدى

قىزىلسۋ وبلىسى جاعايدى پارىقتاندىرىپ، تۇرگە ءبولىپ ىلگەرىلەتۋگە باسا ءمان بەردى. وبلىستا توتە قاراستى ورىندار وزدىرىگىنەن ۇيرەنۋ، شوعىرلى ۇيرەنۋ، ىشكەرىلەي زەرتتەۋ ـ تالقىلاۋ، كىتاپ وقۋ كلاسىن اشۋ سياقتى فورمالار ارقىلى ىشكەرىلەي ۇيرەنىپ، جەتە ۇعىنىپ، جاساماز نازاريامەن اۋەلگى ماقساتقا ءنار بەرىپ، بورىشقا جەتەكشىلىك ەتتى؛ باسشىلىق القالارى قىزۋار كىتاپ وقۋ مەن كەلەلى جاۋاپكەرشىلىك ارقالاۋدى تەمىز ۇشتاستىرىپ، نازاريا ۇيرەنۋدى كۇشەيتۋدى وزىندىك يدەيالىق امالياتپەن، جاۋاپتى قىزمەت امالياتىمەن تەمىز ۇشتاستىرىپ، ۇيرەنۋدى، وي جۇگىرتۋدى، پايدالانۋدى ساباقتاستىرىپ، ءبىلۋدى، سەنۋدى، ارەكەتتى بىرلىككە كەلتىردى؛ تاراۋلار، ورىندار ءوز امالياتىمەن ۇشتاستىرىپ، ءتۇپ نۇسقانى، اۋەلگى ءماتىندى شىن مەقلاسىمەن دەن قويا وقىپ، توڭكەرىستىك ءداستۇر تاربيەسىن، وزات تيپتەر تاربيەسىن جانە ساقتىق تاربيەسىن مۇقيات ورىستەتتى.

نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەمەن ۇشتاستىرىپ، قىزىلسۋ وبلىسىنداعى تاراۋلار، ورىندار پارتيالى كادرلاردىڭ بويىندا ساقتالعان ماسەلەلەردى، اسىرەسە، يدەيالىق تورکىن ماسەلەسىن كۇش سالا شەشۋمەن بىرگە، بۇقارا ەڭ كوڭىل بولەتىن، ەڭ تەكە، ەڭ رەال مۇددە ماسەلەسىن دە كۇش سالا شەشپ، حالقتىڭ مۇددەسىن كوزدەۋ، حالىق ءۇشىن جاۋاپكەرشىلىكتى ادا ەتۋ ناتيجەسى ارقىلى حالقتىڭ سەنىمىنە يە بولدى. كۇش ـ قۋاتتى شوعىرلاندىرىپ، قالعان 54 مىڭ 500 اۋىر كەدەي جان سانىن كەدەيلىكتەن ارىلتۋ قىزمەتىن جاقسى ىستەدى؛ 2 ميللىيون يۇانعا جۇىق قارجى ءبولىپ، اقتاۋ اۋدانى بارىن اۋىلى بارىن قىستاعىنداعى ءاربىر وتباسىنا بىردەن دارەتحانا سالىپ، بىردەن ەلەكتر شۇ جىلىنتقىش ورناتىپ بەرۋدى، سوندداي ـ اق شارت ـ جاعدايى ناشار اۋلالارعا تۇتاساتىن جولدى قاتايتىپ، اۋىل ـ قىستاق دارەتحانالارى لاس، بىلىقتان، ناشار بولۋ، مونشاعا ءتۇسۋ قيىن بولۋ جانە اۋلالارعا تۇتاساتىن جولدارىدى شاڭ ـ توپىراق باسۋ سياقتى ماسەلەلەردى شەشۋدى جوسپارلادى.

قىزىلسۋ وبلىستق پارتكومنىڭ تۇراقتى مۇشەسى، ۇيمداستىرۋ ءبولىمىنىڭ باستىعى لۇڭ ميڭجي مىنالاردى ءبىلدىردى: "ءبىز باس شۇجي شي جينپيڭنىڭ كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ قىزمەتى جوننەدەگى ماڭىزدى بايىمداۋلارىن باتىل دايەكتىلەندىردىڭ، 'ەكىدەن تارىقتىرماۋدى، ءۇشتى قامتاماسىز ەتۋدى' تەمىز ارقاۋ ەتىپ، كەدەيلىكتەن دالمە ـ ءدال ارىلتۋدان قامال الۋ شايقاسىن ويداعىداي جۇرگىزۋدىڭ ناقتى ناتيجەسى ارقىلى حالقتىڭ سەنىمىنە يە بولىپ، 2020 ـ جىلى قازىرگى ولشەممەن اۋىل ـ قىستاقتاعى كەدەيلەردى جاپىاي كەدەيلىكتەن ارىلتۋعا شىنايى كەپىلدىك ەتەمىز".

(تىلشىلەرىمىز **ءپاريزات، شيا چيڭ، ەرىكتى تىلشىلەر لىۋ ۋىنحۋا، حۋ ۋيحۋا، ۋاڭ كىشيا** جازعان)

ايىندى 70 جىل كۇرەسكە تولى جاڭا ءداۋىر

پارتيانى ءسۇيۋ، وتاندى ءسۇيۋ رۋحى ۇرپاقتار بويى جالعاسادى

ـــ قۇربان تۇلىمدى ەسكە الۋ

ەڭ ارداقتى كۇرەسكەرلەر

□ ءتىلشىمىز ءپاريزات

وتكەن عاسىردىڭ 50 ـ جىلدارى، تاكلاماكان ءشولىنىڭ وڭتۇستىك جيەگىندە تۇراتىن حوتاندىق ەگىنشى قۇربان تۇلىمنىڭ قۇرعاق جەمىستەرىن الىپ، ەسەككە ءمىنىپ بەيجيڭگە ءتوراعا ماۋ زىدۇڭعا امانداسا بارماقشى بولعاندىعى جونىندەگى تارتىمدى اڭگىمە بايتاق جۇڭگوعا تارالعان بولاتىن.

بۇگىنگى كۇندە، حوتانىنىڭ كەڭ ـ بايتاق دالاسىن ەندەي وتكەندە، قۇربان اتايدىڭ "ءزىن" ءالى دە تەرەڭدەي سەزىنۋگە بولادى: ءتوراعا ماۋ زىدۇڭمەن قول السىپ تۇرعان ءمۇسىنى، سىرتقا اشىلعان ەسكەرتكىش سارايى، اۋلداستارىنىڭ ەسىندە قالعان مولتەك اڭگىمەلەر قۇربان تۇلىمنىڭ پارتيانى ءسۇيۋ، وتاندى ءسۇيۋ رۋحىن ۇزدىكسىز شىت جاڭا مەرەيمەن اسقاقتاتۋدا.

■ باسپاناسىز قالۋدان تىنىش ءومىر، شات ـ شادىمان ترشىلىككە دەيىن

1883 ـ جىلى قۇربان حوتان ايماعى كەرىيا اۋدانى تۇراقاز اۋىلىنداعى ءبىر كەدەي دىقان وتباسىندا دۇنيەگە كەلدى. ول بالا كەزىندە اتا ـ اناسىنان ايرىلىپ، ەگىنشى قۇل بولادى. ەرجەتكەننەن كەيىن، قۇل بولعان، قورلانعان تۇرمىستان قۇتىلۋ ءۇشىن، ايەلىن ەرتىپ قۇمدى شولگە قاشىپ بارادى، سوڭىندا ايەلىنەن اداسىپ قالادى.

1949 ـ جىلى حالىق ازاتتىق ارميا-سى قۇمدى شولدەن قۇربانىدى تاۋىپ الدى ءارى قىستاققا الىپ كەلىپ، جاتار ورىن تاۋىپ بەرەدى، سوندداي ـ اق وعان كومەكتەسىپ، كوز جازىپ قالعان ايەلىن جانە 16 جاسقا كەلسە دە جۇزدەسپەگەن قىزىن تاۋىپ بەرەدى.

شىنجياڭ بەيىت ازات بولعاننان كەيىن، قۇربانعا 14 مۇ ەگىستىك جەر بولىنەدى، ءبىر ءۇيى، ءبىر ەسەك تيەدى. وسىدان باستاپ، ول ءوزى ءۇشىن ەڭبەك ەتىپ، ءوز تاعدىرىن ءوزى بەلگىلەيتىن بولادى. ونىڭ وتباسىنىڭ تۇرمىس ورەسى دە جىلدان ـ جىلعا جوعارىلاپ، ازاتتىقتىڭ الدىنداعى ءىىنى كىيمگە جارىماي-تىن، باسپاناسىز كۇيدەن ارىلىپ، كويلەك كوك، قارىن توق، تىنىش ءومىر، شات ـ شادىمان ترشىلىككە قول جەتكىزەدى.

باقتىلى تۇرمىسقا قولى جەتكەن قۇربانىنىڭ پارتيا مەن مەملەكەتكە العىسى شەكسىز ەدى، ول ەسەگىنە ءمىنىپ بەيجيڭگە بارىپ، ءتوراعا ماۋ زىدۇڭعا امانداسىپ قايتۋدى ارماندايتىن بولادى.

■ 2 رەت ءتوراعا ماۋ زىدۇڭنىڭ شىن نىقىلاستى قابىلداۋىندا بولدى

1955 ـ جىلى كۇزدە قۇربان وتباسى قۇانىشپەن مول ءونىم الادى، ءار كۇنى اتىزدا ەڭبەك ىستەپ قايتىپ كەلگەن ول جاڭادان تارتىلعان ۇننان نان جاۋىپ، ەسەكپەن بەيجيڭگە بارىپ، ءتوراعا ماۋ زىدۇڭعا امانداسىپ قايتۋعا ازىق دايىندايدى. ول ىشتەي بۇل ناندارىدى جەپ بولعاندا، بەيجيڭگە دە جەتۋىم مۇمكىن دەپ ويلايدى. ول ەڭ جاقسى ورىك قاعى، قاۋىن قاعى جانە مەيىز سياقتى جەرگىلىكتى ەرەكشە ونىمدەردى قايتا ـ قايتا تاڭداپ الىپ، ءتوراعا ماۋ زىدۇڭعا اپارىپ بەرۋگە دايىندالادى.

اقىرى، 75 جاستاعى قۇربان 1958 ـ جىلى 6 ـ ايدىڭ 28 ـ كۇنى جۇڭنانحايدا ءتوراعا ماۋ زىدۇڭمەن جۇزدەسەدى. ءتوراعا ماۋ زىدۇڭ وعان مەيىرلى قولىن ۇسىندى. قۇربان ءتوراعا ماۋ زىدۇڭنىڭ قولىن قىسا ۇستاپ، ءبىرتالايعا دەيىن بوساتپادى.

1959 ـ جىلى قۇربان داڭقپەن جۇڭگو كومۇنيستىك پارتياسىنا مۇشە بولادى ءارى جۇڭحۋا حالىق رەسپۋبليكاسى قۇرىلعاندىعىنىڭ 10 جىلدىعىن قۇتتىقتاۋ سالتاناتتى جينالىسىنا قاتىناسىپ، 2 ـ رەت ءتوراعا ماۋ زىدۇڭمەن جۇزدەسەدى.

«حالىق گازەتى» 1958 ـ جىلى 8 ـ ايدىڭ 21 ـ كۇنى جاريالاعان «قۇربان تۇلىم ءتوراعا ماۋ زىدۇڭمەن جۇزدەستى» اتتى ۇزاق ادەبي حابار 1960 ـ جىلى باسپادان شىققان باستاۋىش مەكتەپ وقۇلىعىنا ەنگىزىلىپ، قۇربان ءتامام ەل تۇڭگەل بىلەتىن ادامعا اينالدى.

1975 ـ جىلى 5 ـ ايدىڭ 26 ـ كۇنى قۇربان اۋىرىپ قايتىس بولدى، سول جىلى 92 جاستا ەدى.

1995 ـ جىلى كەرىيا اۋدانى اۋدان قالاشعىنان ءتوراعا ماۋ زىدۇڭ مەن قۇربانىنىڭ قول الىسىپ تۇرعان الپ ءمۇسىنى بوي كوتەرىپ، سول جەردەگى وتانشىلدىق تاربيە بازاسىنا اينالدى.

■ پارتيانى ءسۇيۋ، وتاندى ءسۇيۋ رۋحى ماڭگى جالعاسادى

"كىشكەنە كەزىمدە مەن اكەمە ىلەسپەگەن ەگەن ەگەتىنمىن، سول كەزدە جاڭا جۇڭگو قۇرىلىپ، حالىق ەڭسە كوتەرىپ قوجايىن بولسا دا ءبىراق ءبىرتالاي ۇزاق ۋاقىتقا دەيىن زاتتىق تۇرمىس ءالى دە ءبىرشاما جاپالى بولدى. بۇگىنگى كۇندە، بۇقارانىڭ تۇرمىسى بارعان سايىن جاقسارادى. پارتيانىڭ قامقورلىعى بەينە تيانشاننىڭ قارعالداعى سەكىلدى كوزگە كوردىنەپ، ساناپ تاۋسىلماس بولدى"، ـ دەدى كەرىيا اۋدانىنىڭ سەمبى بازار قالاشعى لياڭجۇڭ-چاڭ قىستاعىندا قۇربانىنىڭ قىزى توحتىحان قۇربان اسەرلەنە سويلەپ.

قۇربانىنىڭ ۇرپاقتارى عانا ەمەس، قۇربانىنىڭ اۋلى ـــ تۇراقاز اۋىلىندا كورشى ـ قولاڭ، ءار ۇلت كادر ـ بۇقاراسى تۇڭعىشتاندىرۋدىڭ ماڭىزدى مازمۇنى ەتىپ، تۇرگە ايىرىپ تاربيەلەۋ، قيىلمەن جەتەكتەۋ، ءىس ءبىتىرىپ، قينىشىلىقتاردى شەشۋ سياقتى تاسىلدەر ارقىلى حالىق بۇقارانىڭ نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيە اكەلگەن جاڭا وزگەرىستەردى، جاڭا ناتيجەلەردى شىنايى سەزىنۋىنە مۇمكىندىك جاسادى.

التاي قالاسى "مال شارۋاشىلىق ارناۋلى كلاسى" قىزمەت ۇلگىسىن جالپىلاستىرۋدى قاراستىرىپ، جىلجىمالى شەپتەن پايدالانىپ، بۇقارالىق قيىمل، قىستاق تۇرعىندارىنىڭ اقىلداسۋى، ەمدەۋ بوينىشا قىزمەت وتەۋ سياقتى كوپ ءتۇرلى يقۇات ءءبىر تۇلعالاندىرىلعان "مالشىلار ءۇيى"ن قۇردى. مال شارۋاشىلىق ارناۋلى كلاسى اي سايىن وتباسىلارىن ارالاپ، جاعداي ۇعىسىپ، مالشىلاردىڭ ارىز ـ تالابى مەن پىكىر ـ ۇسىنىستارىن جيناپ، ورىندى پىكىرلەر مەن ارىز ـ تالاپتاردى تۇرگە ايىرىپ، اۋىستىرىپ ءبىتىرۋ، ۋاقىت شەگىندە شەشۋ، سوڭىنا ءتۇسپ قۇزاۋدى ءوزارا ۇشتاستىرۋ سياقتى ادىستەرمەن تياناقتاندىرۋدى يگەرۋدى، سونىمەن بىرگە، مالشىلارعا حالىق ىستەرىن ۇاكىلاتان ءبىترۋ، قينىشىلىق بارلارعا كومەكتەسۋ ـ سۇيەمەلدەۋ، وزگەشە ماداەنيەت ـ دەنە تاربيە قيىملدارى سياقتى قىزمەت وتەۋلەردى ازىرلەدى.

بۇرىلتوعاي اۋدانى بۇرىلتوعاي قالاشعى جيحاي جولى الۋەمەتتىك اۋماعى پارتيا ۇيىمى قاراستى وڭىرەدەگى پارتيا مۇشەلەرىنىڭ ەرەكشەلىگىنە قاراي، 6 "اۋەلگى ماقساتتى ۇمتىپاۋ پارتيا مۇشەلەرى قىزمەت وتەۋ شاعىن بولىمشە اتەرىتى"ن ۇيىمداستىرىپ، "ۋادەلى قىزمەت وتەۋ"، "ۋاكىلاتان قىزمەت وتەۋ"، "ۇيىنە بارىپ قىزمەت وتەۋ" سياقتى تاسىلدەردى قولدانىپ، حالىققا قولايلى ءار تۇردەگى ەرەكتى قىزمەت وتەۋدى ورىستەتتى.

ۇيرەنۋ مەن ىستەۋدى ۇشتاستىرىپ، ءىس جۇزىندەگىپەن بايلانىستىرىپ، ناقتى ونىمدىلىككە تالپىندى

(باسى 1 ـ بەتتە)

باسشىلىق القاسى مەن باسشى كادرلارىنىڭ ۇيرەنۋ تاربيەسىن كورنەكتىلەندىرە مەقتەي يگەرىپ، بەلگىلەنگەن، ءسوزسىز، ۇيرەنۋ مازمۇندارىن قاز ـ قالپىندا تۇگەل وقۋعا، زەر سالا وقۋعا ۇيىمداستىرىپ، جاڭا داۋىردەگى پارتيانىڭ شينجياڭدى جونگە سالۋ جالپى جوباسى سياقتى ماڭىزدى تۇىنىندەردى دايەكتىلەندىرۋدى، تياناقتاندىرۋدى تىعىز ارقاۋ ەتىپ، ارناۋلى تاقىرىپتاعى زەرتتەۋ ـ تالقى تىزىمدەگىن جاساپ، ۇيرەنۋ اسەرلەرىن اڭگىمەلەپ، ماسەلەلەردى مۇقيات قاداعالاپ، ءتۇپ قايناردىن تەرەڭ تولعانىپ، رەتتەۋ ـ وڭاۋ شارالارىن ورناتا قويىپ، قۇلشىنۋ بەتالىسىن ايقىندادى.

ءار دارەجەلى پارتيا ۇيىمدارى بارلىق پارتيا مۇشەلەرىن جەلدە جانە جەلدەن تىسقارى "وزدىگىنەن ۇيرەنۋ"گە، پىكىر اۋىستىرىپ زەرتتەپ ـ تالقىلاپ "ءوزارا ۇيرەنۋ"گە، فورمادا جاڭالىق اشىپ "ارناۋلى تاقىرىپتا ۇيرەنۋ"گە، ەرىكتى قىزمەت وتەپ "امالياتتا ۇيرەنۋ"گە ۇيىمداستىرىپ، جاسامپاز نازاريامەن قارۋلانۋدى ۇزدىكسىز كۇشەيتتى. سونىمەن بىرگە، توڭكەرىستىك ءداستۇر تاربيەسىن، اۋقىمدىق ساياسات تاربيەسىن، وزات تيپتەر تاربيەسىن، ساقتاندىرۋ تاربيەسىن ورىستەتپ، ۇيرەنۋدىڭ جاندىلىعى مەن ناقتىلىعىن ارتتىردى.

شىڭگىل اۋداندىق پارتكوم ساياسي ـ زاڭ كوميتەتى پارتيا ياچەيكاسى بارلىق پارتيا مۇشەلەرىن ءار ايتادا 2 كۇندىك كەشكى ۇيرەنۋگە ۇيىمداستىرىپ، ءسوزسىز، وقىلاتىن كىتاپتاردى تۇگەل وقىدى ءارى قىزمەت امالياتىمەن ۇشتاسترا پىكىر اۋىستىرىپ، پارىقتاردى تاۋىپ، تياناقتاندىرۋدى جەبەدى.

قابا اۋدانى ءتۇرلى فورما قولدانىپ، ۇقساماعان ساتىداعى، ۇقساماعان تۇردەگى پارتيا مۇشەلەرىن ۇيرەنۋ ورىستەتۋگە جەتەكتەپ، ۇيرەنۋدىڭ جاپىاي قامتۋىنا، بىردە ـ ءبىر ادامنىڭ قاعىس قالماۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتتى. اسىرەسە، مال شارۋاشىلىق وڭىرلەرىندەگى پارتيا مۇشەلەرىنىڭ قونىستانۋىنىڭ بىتىراڭقى بولۋ، جىلجىمالىلىعى كۇشتى بولۋ سىندى ءىس جۇزىندىك جاعدايىمەن ۇشتاستىرىپ، 5 "اتتى ۇگىت ـ لەكسياشىلار شاعىن بولىمشە اترەتى"ن ۇيىمداستىرىپ، "نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيە ۇيرەنۋ بوقشاسى"ن الا ءجۇرۋپ، مال فەرمالارى مەن وتارلارعا ىشكەرىلەي بارىپ، "تۇيىندە تۇرىپ پىسقتاپ ۇيرەنۋ" قيىمىن ورىستەتتى.

كوكتوعاي اۋدانى گازەت وقۋشىلار قوسىنىن قۇرىپ، ءجۇرىپ ـ تۇرۋدى قولايسىز، وقۋدى قيىن ساقا پارتيا مۇشەلەرىنىڭ ۇيىنە بارىپ ۇيرەتىپ، ساقا پارتيا مۇشەلەرىنىڭ ۇيرەنۋدە قاتاردان قالماۋىنا شىنايى كەپىلدىك ەتتى. سونىمەن بىرگە، وزات تيپتەردىڭ ونەگە بولۋ، باستاماشىلدىق ەتۋ رولىن تولىق ساۋلەلەندىرىپ، ۇلگىلى ۇگىت ـ لەكسيا-شىلاردى اۋىل ـ قىستاقتارعا، الۋەمەتتىك اۋماقتارعا، كاسىپورىندارعا، مال شارۋاشىلىق وڭىرلەرىنە بارىپ قيىمل ورىستەتۋگە ۇيىمداستىردى.

ەل تىلەگىن ەستىپ

"ەڭ سوڭعى ءبىر كيلومەتر"دى تۇتاستىرۋدى ناقتى تياناقتاندىردى

جول اشىپ تاربيە جۇرگىزۋگە تاباندى بولىپ، نەگىزگى تاقىرىپتىق تاربيەنى بۇقارانىڭ ناقتى قينىشىلىعىن شەشۋمەن تىعىز ۇشتاستىردى. التاي قالاسى "مىڭ كادر نەگىزگى ساتىعا ءتۇسۋ، 10 مىڭ پارتيا مۇشەسى قين ماسەلەلەردى شەشۋ" قيىمىن ورىستەتپ، قوعام ورنىقتىلىعى، كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋ، حاۋىپسىز ءوندىرىس جۇرگىزۋ، اۋىل ـ قىستاقتاردىڭ قونىستانۋ ورتاسىن رەتتەۋ ـ وڭاۋ سياقتى كوپتەگەن جاقتاردىڭ قىزمەتتەردە ناقتى ورىندى ارالاۋ، قىستاقتاردا تۇراتىن قىزمەت اترەتى مۇشەلەرىمەن، جالپىلىق مەنشىككە جاتپايتىن كاسىپورىندارداردىڭ جۇمىسىن قىزمەتشىلەرىمەن، ساقا پارتيا مۇشەلەرىمەن سىرلاسۋ، اڭگىمەلەسۋ سياقتى تاسىلدەر ارقىلى نەگىزگى ساتىداعى بۇقارانىڭ پىكىر ـ ۇسىنىستارىن تولىق تىڭداپ، بۇقارانىڭ "شۇعىل، قيىن الاڭداعان، ءزارۋ" ماسەلەلەرىنە كوز جەتكىزدى.

التاي ايماعى "سالماقتى اۋرۋلاردان قۇتقارۋ ءىنالىم قورى"ن قۇرىپ، سالماقتى اۋرۋمەن بالىنىپ ساعا جاتسا دا ەمدەۋ قاراجاتىن تولەۋگە قاۋقارسىز قامسىزداندىرۋعا قاتىناسۋشىلاردى دەر كەزىندە، ءۇنەمدى ەمدەۋگە مۇمكىندىك جاسادى.